

วิจิตรลักษณ์ในบทเพลงตามแนวตำรับครูทองดี สุจริตกุล

ELABORATE MUSICAL CHARACTERISTICS IN THE COMPOSITION BASED ON THE PERFORMING STYLE OF KHURU THONGDI SUTCHARITKUN

นิภา โสภาสัมฤทธิ์*, ดุษฎี มีป้อม**, สุพรรณี เหลือบบุญชู***

Nipha Sophasamlith*, Dussadee Meepom**, Supunnee Leauboonsho***

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง วิจิตรลักษณ์ทางจะเข้ตำรับครูทองดี สุจริตกุล มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างสรรค์ทำนองเพลงและดนตรีจากผลการวิจัยที่ค้นพบ โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดนตรีไทย นำผลการศึกษารวบรวมวิธีการบรรเลงและวิจิตรลักษณ์ทางจะเข้ของครูทองดี สุจริตกุล มาสร้างสรรค์เป็นผลงานบทเพลง นำเสนอแนวคิดในการสร้างสรรค์ทำนองดนตรี โครงสร้างเพลง การสร้างสรรค์ทางจะเข้ และวิธีการบรรเลงบทเพลงที่สร้างสรรค์ขึ้น

แนวคิดและแรงบันดาลใจในการประพันธ์เพลงตามแนวตำรับครูทองดี สุจริตกุล จำนวน 3 เพลง มีดังนี้ 1) เพลงไหมโรงเสาวมาศ ออกทองดีปัสสิทธิ ประพันธ์ขึ้นเพื่อบูชาพระคุณคุณครูทองดี สุจริตกุล ที่ประสิทธิประสาทความรู้และทักษะจะเข้ให้แก่ผู้วิจัยและศิษยานุศิษย์ 2) เพลงฟ้อนลีลาวดี ประพันธ์ขึ้นเพื่อใช้เป็นเพลงบรรเลงที่มีกลวิธีของจะเข้โดยเฉพาะและใช้เป็นเพลงบรรเลงประกอบการแสดง และ 3) ทางเดียวจะเข้เพลงวิจิตรลักษณ์ สามชั้น ประพันธ์ขึ้นเพื่อแสดงถึงกลวิธีต่าง ๆ ในการบรรเลงจะเข้และวิจิตรลักษณ์ทางจะเข้ของครูทองดี สุจริตกุล โดยสอดแทรกกลวิธีขั้นสูงของการบรรเลงจะเข้และตกแต่งทำนองเป็นพิเศษอย่างวิจิตร บทประพันธ์ทั้ง 3 เพลง ผู้วิจัยใช้วิจิตรลักษณ์ทางจะเข้ครูทองดี สุจริตกุล จำนวน

* บัณฑิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ โครงการบัณฑิตศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, nipha.so2499@gmail.com

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ โครงการบัณฑิตศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, dusmeepom@gmail.com

*** รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ โครงการบัณฑิตศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, supunnee@yahoo.com

* D.F.A. Student, Doctor of Fine Arts Program in Music, Graduate School Buditpatanasilpa Institute, nipha.so2499@gmail.com

** Assistant Professor Dr., Doctor of Fine Arts Program in Music, Graduate School, Buditpatanasilpa Institute, dusmeepom@gmail.com

*** Associate Professor Dr., Doctor of Fine Arts Program in Music, Graduate School, Buditpatanasilpa Institute, supunnee@yahoo.com

17 รูปแบบ ทำให้บทเพลงที่ประพันธ์ขึ้นมีความไพเราะ เรียบร้อย งดงามและมีความลุ่มลึกในการใช้สำนวนกลอนจะเข้ที่แสดงออกถึงทางจะเข้และวิถีตรลักษณ์ตำรับครูทองดี สุจริตกุล อย่างถ่องแท้

คำสำคัญ : วิจิตรลักษณ์/ บทเพลง/ ตำรับครูทองดี สุจริตกุล

Abstract

This research aims to create a brand-new Thai classical music composition from the research findings based on qualitative research methods with an in-depth interview with Thai classical music masters and use the research findings to make a brand-new composition presenting musical concepts and practices through the *chakhe* (Thai zither).

The concept and inspiration derived from Khru Thongdi Sutcharitkun stimulated the author to create a brand-new Thai classical musical composition including three pieces as follows: 1) *Hom Rong Sao-wa-mat* followed by *Thongdi Prasit* as to the praise of kind virtue of Khru Thongdi Sutcharitkun in terms of her generous teaching to all students, 2) *Fon Lilawadi* composed as a solo piece with special musical features of the *chakhe* to accompany Thai dance, and 3) the solo piece called *Wichittralak Sam Chan* to demonstrate the elaborate and advanced techniques of the *chakhe* with the influence of Khru Thongdi Sutcharitkun performing style. The three pieces are developed from elaborate instrumental performing techniques. There are 17 compositional techniques that make the piece beautiful, polite, and sophisticated in terms of the *chakhe* instrumental realization reflecting the elaborate musical characteristics of the *chakhe* by Khru Thongdi Sutcharitkun.

Keywords: Elaborate Musical Characteristic/ Composition/ Music Performance Style of Khru Thongdi Sutcharitkun

บทนำ

จากการศึกษาเรื่องกลวิธีการบรรเลงและวิจิตรลักษณ์ทางจะเข้ตำรับครูทองดี สุจริตกุล ผู้วิจัยได้คัดเลือกประเภทเพลงทางพื้น คือ เพลงสุรินทร์ราหู สามชั้น ประเภทเพลงทางกรอ คือ เพลงเขมรปี่แก้ว ทางสักรา สามชั้น และประเภทเพลงเดี่ยวทางครูทองดี สุจริตกุล จำนวน 4 เพลง คือ เดี่ยวจะเข้ เพลงกราวใน เพลงลาวแพน เพลงจีนขิมใหญ่ และเพลงแขกมอญ สามชั้น พบว่ากลวิธีการบรรเลงทางจะเข้ตำรับครูทองดี สุจริตกุล มีการใช้กลวิธี 15 กลวิธี คือ 1) การติดเก็บ 2) การติดรัว 3) การติดสะบัดเสียงเดียว 4) การติดสะบัดสองเสียง 5) การติดสะบัดสามเสียง 6) การติดทิงน้อย 7) การติดโปรยเสียง 8) การติดรูดนัว 9) การติดรูตเสียง 10) การติดตบสาย 11) การติดกระทบสองสาย 12) การติดกระทบสามสาย 13) การติดกล้ำ

14) การติดบริบ และ 15) การติดขี้ และจากการศึกษาด้านวิถีตรลักษณ์ในทางจะเข้ตำรับครูทองดี สุจริตกุล พบวิถีตรลักษณ์ของครูทองดี สุจริตกุล จำนวน 22 รูปแบบ ได้แก่ 1) การติดสะบัดเสียงซำเป็นระบบ 2) การติดสะบัดเสียงเดี่ยวต้นวรรค 3) การติดทิงนอย 4) การติดโปรยเสียง 5) การติดรวมกลวิธีพิเศษในรูปแบบทำนองโยน 6) การติดตบสายและการตีรูดสายลวด 7) การติดเปิดสายเปล่าประกอบเสียงลูกตก 8) การติดรูดสายลวดเพื่อพักกำลัง 9) การติดโปรยเสียงท้ายประโยค 10) การติดซำทำนองที่มีความคล้ายคลึงกับทำนองเดิม 11) การติดกระทบสามสาย 12) การติดตบสายในสายเอก สายทุ้มและสายลวดอย่างนุ่มนวล 13) การติดสะบัดเสียงเดียวในการขึ้นต้นเพลง 14) การติดกระทบสามสาย (ฉ่าง) ในการกลับต้นเพลง 15) การติดกระทบสายประกอบการติดเก็บและการตีรูดสายลวด 16) การติดสะบัดเสียงเดี่ยวประกอบ การติดสะบัดสามเสียง 17) การติดขี้ 18) การติดบริบ 19) การติดเก็บที่มีทำนองเรียงเสียงติดต่อกันอย่างมีระเบียบ 20) การติดกระทบสองสายเสียงเดียวกัน 21) การติดซำหัวแล้วเปลี่ยนเสียงลูกตก และ 22) การติดเรียงเสียงวิธีขึ้นสามพยางค์และม้วนเสียงลงสู่ลูกตกเสียงต่ำ

ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะนำกลวิธีการบรรเลงจะเข้และวิถีตรลักษณ์ทางจะเข้ตำรับครูทองดี สุจริตกุล ไปสร้างสรรค์ทำนองเพลงและดนตรีตามแบบฉบับของครูทองดี สุจริตกุล อีกทั้งยังเป็นการบันทึกองค์ความรู้ทางด้านดนตรีไทยที่ได้รับการสืบทอดต่อกันมา ซึ่งจะเกิดประโยชน์กับวงการดนตรีไทย เกิดบทเพลงที่มีความไพเราะ มีสุนทริยรส และเป็นบทเพลงแห่งทางจะเข้ที่แสดงถึงวิถีตรลักษณ์ของครูทองดี สุจริตกุล

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างสรรค์ทำนองเพลงและดนตรีจากผลการวิจัยที่ค้นพบ

วิธีการวิจัย

วิถีตรลักษณ์ในบทเพลงตามแนวตำรับครูทองดี สุจริตกุล ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยนำผลการจากศึกษาเรื่องกลวิธีการบรรเลงและวิถีตรลักษณ์ทางจะเข้ของครูทองดี สุจริตกุล มาสร้างสรรค์เป็นผลงานจำนวน 3 บทเพลง ได้แก่ เพลงโหมโรงเสาวมาศ ออกทองดีปิติ เพลงพ่อนิลลวด และทางเดี่ยวจะเข้เพลงวิถีตรลักษณ์ สามชั้น ผู้วิจัยนำเสนอแนวคิดในการสร้างสรรค์ทำนองดนตรี โครงสร้างเพลง การสร้างสรรค์ทางจะเข้ และการบรรเลงเพลงสร้างสรรค์ มีรายละเอียดดังนี้

1. สร้างสรรค์เพลงจากวิถีตรลักษณ์ทางจะเข้ตำรับครูทองดี สุจริตกุล จำนวน 3 เพลง
2. นำเพลงที่สร้างสรรค์ขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดุริยางคศิลป์ไทยที่มีความรู้ความสามารถในการประพันธ์เพลงไทยและมีผลงานการประพันธ์เพลงไทยตรวจสอบความถูกต้องของทำนองเพลง จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ 1) นายไชยยะ ทางมีศรี 2) ดร.ศิริชัยชาญ พักจำรูญ (ศิลปินแห่งชาติ) และ 3) นายจิรพล เพชรสม
3. ตรวจสอบผลงานประพันธ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดุริยางคศิลป์ไทยทางด้านจะเข้ที่มีความรู้ความสามารถในการบรรเลงและประพันธ์ทางจะเข้ ตรวจสอบความถูกต้องของทางจะเข้ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ 1) ศาสตราจารย์ ดร.ข้ามคม พรประสิทธิ์ 2) รองศาสตราจารย์ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน และ 3) นายอภิชัย พงษ์ลีเลิศ
4. แสดงผลงานการประพันธ์เพลงด้วยวงวิถีตรลักษณ์สังคีต เครื่องดนตรีประกอบด้วย จะเข้ ระนาดทุ้ม

ห้องวงใหญ่ ซอด้ ชลุ่มเพียงออ กลองแขก ฉิ่ง และวงจะเข้หมู่ โดยถ่ายทอดผลงานให้แก่ลูกศิษย์ครูทองดี สุจริตกุล และครูอาจารย์สาขาดนตรีไทย แสดงผลงาน ณ ห้องประชุม คณะศิลปวิจิตร สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำข้อค้นพบจากการวิจัยมาสร้างสรรค์ทำนองเพลงตามแนวตำรับครูทองดี สุจริตกุล จำนวน 3 เพลง

1. เพลงโหมโรงเสาวมาศ ออกทองดีปสิทธิ
2. เพลงฟ้อนลีลาวดี
3. ทางเดี่ยวจะเข้เพลงวิจิตรลักษณ์ สามชั้น

แนวคิดในการสร้างสรรค์ทำนองดนตรี

แนวคิดในการสร้างสรรค์ทำนองเพลงจากกลวิธีการบรรเลงและวิจิตรลักษณ์ทางจะเข้ตำรับครูทองดี สุจริตกุล จำนวน 3 เพลง มีรายละเอียดดังนี้

1. เพลงโหมโรงเสาวมาศ ออกทองดีปสิทธิ

เพลงโหมโรงเสาวมาศ ออกทองดีปสิทธิ จัดเป็นเพลงประเภทเพลงโหมโรงเพื่อบูชาพระคุณครูทองดี สุจริตกุล ที่ประสิทธิประสาทความรู้และทักษะการบรรเลงจะเข้ และสำนึกในพระคุณที่ทำให้ผู้วิจัยและบรรดาลูกศิษย์มีความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพทางดนตรีในปัจจุบัน โดยกำหนดลักษณะทำนองให้มีความผสมผสานกันระหว่างทางกรอ ลูกล่อลูกขัด และทางพื้น ให้สามารถแสดงกลวิธีการบรรเลงและวิจิตรลักษณ์ทางจะเข้ตำรับครูทองดี สุจริตกุล ได้ชัดเจน อีกทั้งยังสอดคล้องกับลักษณะของเพลงโหมโรงที่วงเครื่องสายไทยนิยมนำไปใช้บรรเลง เช่น โหมโรงมหาฤกษ์ โหมโรงจอมสุรางค์ โหมโรงปฐมดุสิต เป็นต้น นอกจากนี้เพื่อให้เป็นไปตามขนบนิยมในการนำเพลงมาบรรเลงต่อท้ายเพลงโหมโรง เช่น โหมโรงมหาฤกษ์ ออกขยะแขยง โหมโรงจอมสุรางค์ ออกสะบัดสะบั้ง จึงมีแนวคิดในการนำเพลงสั้น ๆ มาต่อท้ายการบรรเลงเพลงโหมโรง และให้ชื่อเพลงว่า “เพลงโหมโรงเสาวมาศ ออกทองดีปสิทธิ” คำว่า “เสาว” หมายถึง ดีงาม “มาศ” หมายถึง ทอง ส่วนคำว่า “ทองดีปสิทธิ” หมายถึง ความสำเร็จเกิดขึ้นได้เพราะครูทองดี ผู้วิจัยได้นำเพลงโหมโรงสาธุการ ซึ่งเป็นเพลงที่หมายถึงการน้อมบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ อันมีพระรัตนตรัย เป็นต้น ของรองศาสตราจารย์ ณรงค์ชัย ปิฎกรัชต์ ประพันธ์ไว้เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2559 มาเป็นเค้าโครงในการประพันธ์

วิธีการสร้างสรรค์ทำนองดนตรีเพลงโหมโรงเสาวมาศ ออกทองดีปสิทธิ

การสร้างสรรค์ทำนองดนตรีเพลงโหมโรงเสาวมาศ ออกทองดีปสิทธิ ผู้วิจัยได้ใช้หลักในการประพันธ์เพลงไทยและการให้ชื่อเพลงตามแนวทางของครุมนตรี ตราโมท โดยนำข้อค้นพบในการศึกษากลวิธีการบรรเลงและวิจิตรลักษณ์ทางจะเข้ครูทองดี สุจริตกุล มาสร้างสรรค์โดยใช้จินตนาการของผู้วิจัยซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการสร้างสรรคศิลป์ของรองศาสตราจารย์ณรงค์ชัย ปิฎกรัชต์ วิธีการสร้างสรรค์ทำนองดนตรีของผู้วิจัย

มีดังนี้

1. ผู้วิจัยเลือกเพลงโหมโรงสารการของรองศาสตราจารย์ณรงค์ชัย ปิฎกรัษฎ์ ที่ได้ประพันธ์ไว้สำหรับให้วงปี่พาทย์ วงเครื่องสาย และวงมโหรีบรรเลง ซึ่งมีสำนวนเป็นทางพื้น มาสร้างสรรค์เป็นเพลงโหมโรงเสาวมาศที่มีสำนวนผสมผสานกันระหว่างทางกรอ ลูกล่อลูกชัด และทางพื้น และนำเพลงทองดีปสิทฺธิที่รองศาสตราจารย์ณรงค์ชัย ปิฎกรัษฎ์ แต่งโดยวิธีตัดทอนจากเพลงทเวาประสิทธิ์ สองชั้น เป็นอัตราชั้นเดียว และทำเทียวนเปลี่ยนอีก 2 เที้ยว เพื่อใช้ออกท้ายเพลงโหมโรงเสาวมาศ

2. ผู้วิจัยนำลูกตกเพลงโหมโรงสารการมาใช้เป็นลูกตกในการประพันธ์เพลงโหมโรงเสาวมาศ แบ่งโครงสร้างเพลงเป็น 2 ท่อน ท่อนละ 5 จังหวะ โดยท่อน 1 มีลักษณะเป็นทางพื้นสลับกับทางกรอ ส่วนท่อน 2 มีลักษณะเป็นทางพื้นและลูกล่อลูกชัด และสร้างสรรค์ให้มีสำนวนเป็นลักษณะของเพลงอัตราจังหวะสามชั้น ดังตัวอย่างทำนองต่อไปนี้

ทำนองหลัก

ประโยคที่ 1 ท่อน 1

--- ซ	-- ล ท	- ม - ร	- ท - ล	- ท - ล	- ซ - ม	-- ทลซ	- ม - ร
--- ซ	--- ท	- ม - ร	- ท - ล	- ท - ล	- ซ - ท	-- ทลซ	- ท - ล

ทางจะเข้

ประโยคที่ 1 ท่อน 1

--- ซ	-- ซลท	- ม - ร	- ท - ล	- ท - ล	- ซ - ม	-- ทลซ	- ม - ร

ตัวอย่างที่ 1 ทำนองเพลงโหมโรงเสาวมาศ ออกทองดีปสิทฺธิ

ที่มา : ผู้วิจัย

โครงสร้างเพลง

เพลงโหมโรงเสาวมาศ สามชั้น เป็นเพลง 2 ท่อน ท่อน 1 มีจำนวน 6 จังหวะหน้าทับ ท่อน 2 มีจำนวน 4 จังหวะหน้าทับ และออกเพลงทองดีปสิทฺธิ ใช้หน้าทับปรบไ้เก้ติประกอบเพลง

เพลงโหมโรงเสาวมาศ ออกทองดีปสิทธิ

ท่อน 1
(6 จังหวะ)

ท่อน 2
(4 จังหวะ)

ออกเพลงทองดีปสิทธิ

การสร้างสรรค์ทางจะเข้เพลงโหมโรงเสาวมาศ สามชั้น ออกทองดีปสิทธิ

เพลงโหมโรงเสาวมาศ สามชั้น ออกทองดีปสิทธิ เป็นเพลงที่มีลักษณะสำนวนไพเราะ หลากหลาย มีทั้งสำนวนทางพื้น ทางกรอ ทางลูกล้อลูกซัด ผู้วิจัยได้นำกลวิธีการดีจะเข้และวิจิตรลักษณ์ทางจะเข้ของ ครูทองดี สุจริตกุล มาสร้างสรรค์ทางจะเข้ ดังนี้

❖ โหมโรงเสาวมาศ ออกทองดีปสิทธิ ❖

ภาพที่ 1 คิวอาร์โค้ด (QR Code) ทางจะเข้เพลงโหมโรงเสาวมาศ สามชั้น ออกทองดีปสิทธิ
ที่มา : ผู้วิจัย

การบรรเลงเพลงโหมโรงเสาวมาศ ออกทองดีปสิทธิ

การบรรเลงเพลงโหมโรงเสาวมาศ ออกทองดีปสิทธิ ผู้วิจัยกำหนดให้ใช้บรรเลงด้วย “วงวิจิตรลักษณ์สังคีต” ประกอบด้วยเครื่องดนตรีดังต่อไปนี้

1) จะเข้	จำนวน 2 ตัว	2) ระนาดทุ้ม	จำนวน 2 รวง
3) ฆ้องวงใหญ่	จำนวน 2 วง	4) ซออู้	จำนวน 2 คัน
5) ขลุ่ยเพียงออ	จำนวน 2 เล้า	6) กลองแขก	จำนวน 1 คู่
7) ฉิ่ง	จำนวน 1 คู่	8) โหม่ง	จำนวน 1 ใบ
9) กรับพวง	จำนวน 1 คู่		

เพื่อให้จะเข้ซึ่งเป็นเครื่องดนตรีที่กำหนดในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องวิจิตรลักษณ์ทางจะเข้ได้รับครูทองดี สุจริตกุล ผู้สร้างสรรค์มีความโดดเด่นเป็นพวงนำ ผู้วิจัยได้เลือกเครื่องดนตรีที่เป็นเครื่องดำเนินทำนองที่มีเสียงทุ้มนุ่มนวลและดำเนินทำนองลูกล่อลูกขัดเป็นพวงตาม มาประสมวงเป็นวงดนตรีชื่อ “วงวิจิตรลักษณ์สังคีต” ซึ่งมีความยากในการบรรเลงเนื่องจากใช้เครื่องดนตรีที่นำมาประสมวงนั้นเป็นคู่ ๆ ได้แก่ ระนาดทุ้ม ซ้องวงใหญ่ ซออู้ และขลุ่ยเพียงออ โดยเฉพาะระนาดทุ้ม ซออู้ และขลุ่ยเพียงออ ที่ปกติจะมีอิสระในการบรรเลง ก็จะต้องบรรเลงตามทางที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์ขึ้น และจะต้องบรรเลงให้เหมือนกันระหว่างระนาดทุ้ม 2 ราง ซออู้ 2 คัน และขลุ่ยเพียงออ 2 เล้า ผู้วิจัยออกแบบรูปแบบการจัดวงให้เครื่องดนตรีแต่ละคู่อยู่ใกล้กันเพื่อประโยชน์ในการสร้างพลังเสียงของเครื่องดนตรีแต่ละชนิด มีเฉพาะซ้องวงใหญ่ที่ดำเนินทำนองเป็นหลักของวงเท่านั้นที่ผู้วิจัยจัดให้บรรเลงแยกกันข้างซ้ายและข้างขวาของวงเพื่อให้ซ้องวงใหญ่เป็นหลักให้แก่เครื่องดนตรีชนิดอื่น ๆ รูปแบบการจัดวงวิจิตรลักษณ์สังคีตมีดังนี้

ภาพที่ 2 ผังรูปแบบการจัดวงวิจิตรลักษณ์สังคีต
ที่มา : ผู้วิจัย

2. เพลงฟ้อนลีลาวดี

เพลงฟ้อนลีลาวดี เป็นเพลงสองชั้นในรูปแบบของเพลงฟ้อน เพื่อเป็นการแสดงลักษณะสำคัญของเพลงที่เครื่องดนตรีจะเข้นิยมใช้บรรเลงเดี่ยวประกอบการแสดง เช่น ฟ้อนแพน ที่ใช้เดี่ยวจะเข้เพลงลาวแพนในการบรรเลง ซึ่งเดี่ยวจะเข้เพลงลาวแพนที่ใช้ประกอบการแสดงฟ้อนแพนนี้เป็นทางของครูทองดี สุจริตกุล ซึ่งมีลักษณะทำนองที่ไพเราะ มีการซ้ำของทำนองโดยใช้สำนวนเพลงที่มีความคล้ายคลึงกับทำนองเดิม มีลักษณะเป็นคู่ มีการใช้กลวิธีต่าง ๆ ในการประดิษฐ์เสียงเพื่อให้เพลงเกิดอรรถรสการฟังในหลากหลายมิติ ทำให้ทำนองเพลงเกิดความสะดุดหูน่าฟัง และยังเป็นการส่งเสริมให้ทำนองเพลงสื่อถึงสำเนียงภาษาของเพลงได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้แสดงจดจำทำนองง่าย อีกทั้งการประดิษฐ์ทำนองมีความสอดคล้องกลมกลืนกับทำนองเพลงเป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงนำลักษณะเด่นของฟ้อนแพนและเอกลักษณ์ของลูกศิษย์ครูทองดีทุกคนที่จะได้รับการถ่ายทอดเดี่ยวจะเข้เพลงลาวแพนจากครูทองดี สุจริตกุล มาเป็นแนวคิดในการสร้างสรรค์ทำนองดนตรีประกอบการแสดง โดยให้ชื่อว่า “ฟ้อนลีลาวดี” ซึ่งผู้วิจัยนำเพลงผกาภิรมย์ของรองศาสตราจารย์ณรงค์ชัย ปิฎกัรชต์ ที่เป็นเพลงอัตราจังหวะสองชั้น สำเนียงลาว มี 2 ท่อน ประพันธ์ระหว่างวันที่ 17-25 มีนาคม พ.ศ. 2561 มาประพันธ์ในลักษณะทางเปลี่ยน และนำเพลงยวนเกล้า อัตราจังหวะชั้นเดียว มาบรรเลงต่อท้ายให้

มีลักษณะสอดคล้องกับซุ่มที่บรรเลงต่อท้ายจากเพลงลาวแพน ซึ่งเป็นไปตามลักษณะโครงสร้างของเพลงระบำที่มีองค์ประกอบ 4 ส่วน คือ ส่วนต้น ทำนองอัตราจังหวะสองชั้น ทำนองอัตราจังหวะชั้นเดียว และทำนองท้ายสำหรับลงจบ

วิธีการสร้างสรรค์ทำนองดนตรีเพลงฟ้อนลีลาวดี

เพลงฟ้อนลีลาวดี ผู้วิจัยได้ใช้หลักในการประพันธ์เพลงไทยและการให้ชื่อเพลงตามแนวทางของครุมนตรี トラโมท โดยนำข้อค้นพบในการศึกษาทฤษฎีการบรรเลงและวิจิตรลักษณ์ทางจะเข้ครูทองดี สุจริตกุล มาสร้างสรรค์ โดยใช้จินตนาการของผู้วิจัย ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการสร้างสรรคศิลป์ของรองศาสตราจารย์ ณรงค์ชัย ปิฎกัรชต์ วิธีการสร้างสรรค์ทำนองดนตรีเพลงฟ้อนลีลาวดี มีดังนี้

1. ผู้วิจัยได้นำเพลงผกาภิรมย์ของรองศาสตราจารย์ณรงค์ชัย ปิฎกัรชต์ มาประพันธ์ในลักษณะทางเปลี่ยน และนำเพลงยวนเกล้า อัตราจังหวะชั้นเดียว ของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) มาบรรเลงต่อท้าย
2. ผู้วิจัยประพันธ์ทำนองเกริ่นนำขึ้นต้นและประพันธ์ทำนองลงจบให้สอดคล้องกับทำนองขึ้นต้น ทำให้มีองค์ประกอบครบตามรูปแบบของเพลงระบำ คือ ส่วนต้น ทำนองอัตราจังหวะสองชั้น ทำนองอัตราจังหวะชั้นเดียว และทำนองท้ายสำหรับลงจบ
3. ผู้วิจัยนำเพลงผกาภิรมย์มาสร้างสรรค์เป็นทางบรรเลงสำหรับจะเข้โดยไม่ต้องประพันธ์ทำนองหลักก่อน ซึ่งในการประพันธ์เพลงประเภทเครื่องสาย เพลงพื้นเมือง หรือเพลงทางกรอ พบว่า มีการประพันธ์เพลงในลักษณะนี้ เช่น เพลงระบำโบราณคดี ฟ้อนมาลัย ฟ้อนเล็บ ฟ้อนเทียน เป็นต้น และเมื่อต้องบรรเลงด้วยวงปี่พาทย์ก็จะทำมือซ้องให้เหมือนกับทำนองบรรเลงมากที่สุด

ทางจะเข้

ทำนองเกริ่น

	- ล	- ด - ช	ลดชลดช	ลดชลดช	ลดชลดช	ลดชลดช	ล ด - ด
- - ม ม ม	- ช						

ทางจะเข้

ประโยคที่ 1 ท่อน 1

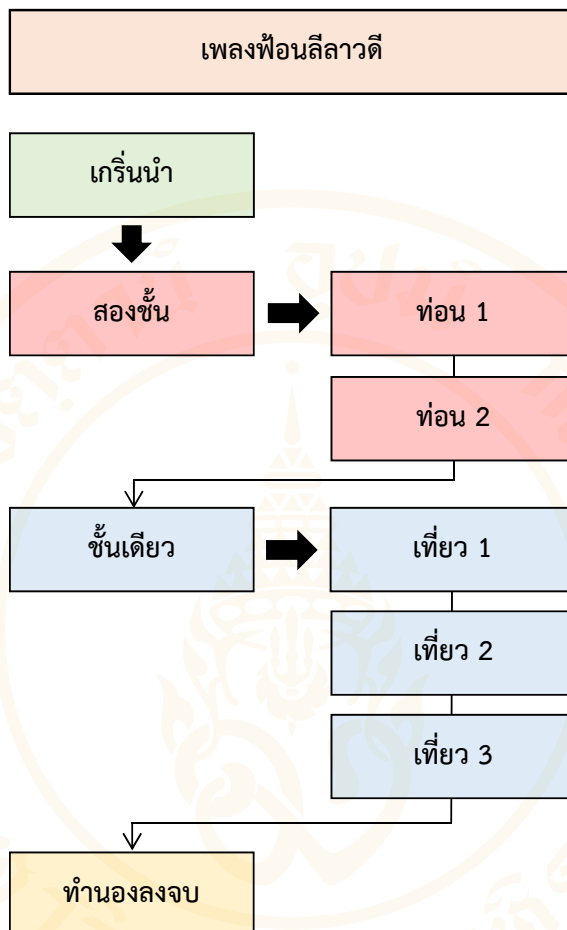
- - - ม	- - ช ด	- ล ช ^๑ ด	- ล ช ม	- ช ด ร	ด		
					ล - -	- ช - ล	ช ล ช ช

ตัวอย่างที่ 2 ทำนองเพลงฟ้อนลีลาวดี

ที่มา : ผู้วิจัย

โครงสร้างเพลง

เพลงฟ้อนลีลาวดี มีองค์ประกอบ 4 ส่วน คือ ทำนองเกริ่นนำ ทำนองอัตราจังหวะสองชั้น ทำนองอัตราจังหวะชั้นเดียว และทำนองท้ายสำหรับลงจบ ใช้หน้าทับลาวตีประกอบเพลง

การสร้างสรรค์ทางจะเข้เพลงฟ้อนลีลาวดี

เพลงฟ้อนลีลาวดี ผู้วิจัยได้นำกลวิธีการตีจะเข้และวิจิตรลักษณ์ทางจะเข้ของครูทองดี สุจริตกุล มาสร้างสรรค์ทางจะเข้ ดังนี้

ฟ้อนลีลาวดี

ภาพที่ 3 คิวอาร์โค้ด (QR Code) ทางจะเข้เพลงฟ้อนลีลาวดี

ที่มา : ผู้วิจัย

การบรรเลงเพลงพ็อนลีลาวดี

การบรรเลงเพลงพ็อนลีลาวดี ผู้วิจัยกำหนดให้ใช้วงจะเข้หมู่ในการบรรเลง เนื่องจากผู้วิจัยได้สร้างสรรค์ทำนองเพลงพ็อนลีลาวดีให้เป็นเพลงในลักษณะเพลงพ็อนที่มีลีลาและกลวิธีการบรรเลงของจะเข้โดยเฉพาะ ทำนองบางทำนองหากบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีชนิดอื่นก็ไม่สามารถบรรเลงได้ หรือบรรเลงได้แต่ทำให้ทำนองที่ควรจะเป็นเอกลักษณ์ของเพลงนี้คลาดเคลื่อนไป เช่น ทำนองที่ต้องการเสียงกระทบสายของจะเข้ให้เกิดเสียงกังวาน และเพื่อให้เกิดความไพเราะและแสดงวิจิตรลักษณ์ทางจะเข้ของครูทองดี สุจริตกุล ผู้วิจัยจึงกำหนดเครื่องดนตรีในวงจะเข้หมู่และรูปแบบการจัดวงจะเข้หมู่ดังนี้

1) จะเข้	จำนวน 8 ตัว	2) กลองแขก	จำนวน 1 คู่
3) ฉิ่ง	จำนวน 1 คู่	4) ฉาบเล็ก	จำนวน 1 คู่
5) กรับพวง	จำนวน 1 คู่		

ภาพที่ 4 ผังรูปแบบการจัดวงจะเข้หมู่
ที่มา : ผู้วิจัย

การสร้างสรรค์ทำรำประกอบเพลงพ็อนลีลาวดี

การสร้างสรรค์ทำรำลักษณะประเภทรำบำประกอบการบรรเลงจะเข้ที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ มีชื่อว่า พ็อนลีลาวดี มีแนวคิดนำเสนอความงามของพันธุ์ไม้ที่มีดอก กิ่ง ก้าน ใบ ลักษณะสวยงามสะดุดตา มีกลิ่นหอมอ่อนละมุน ซึ่งนับว่าเป็นพันธุ์ไม้ที่มีความสมบูรณ์ในความงดงามและกลิ่นอันหอมหวาน โดยคำว่า “ลีลาวดี” หมายถึง ต้นไม้ที่มีท่วงท่าลีลาสวยงามอ่อนช้อย เป็นความรักในสายใยของที่มาวังหน้า ปรากฏปลูกบริเวณโดยรอบพระอุโบสถวัดบวรสถานสุทธาวาส (วังหน้า)

พ็อนลีลาวดี เป็นการแสดงสร้างสรรค์ในรูปแบบ “ระบำ” ใช้ทำทางนาฏศิลป์ไทยผสมผสานกับทำทางธรรมชาติ ซึ่งทำทางนาฏศิลป์ไทยนั้น นำมาประกอบรูปแบบใหม่โดยคงความเป็นนาฏยลักษณ์ไว้และผสมผสานเทคนิคการจัดรูปแบบแถว ใช้ความหลากหลายของทิศทางมือที่ทำทำรำ สามารถนำเสนอความโดดเด่นเชิงสัญลักษณ์ ผู้แสดงเป็นตัวแทนสตรีที่มักชื่นชอบความสวยงาม และเป็นตัวแทนของกิ่ง ก้าน ดอก ต้นลีลาวดี ประกอบการแปรแถวและการเคลื่อนไหว ประหนึ่งดอกลีลาวดีที่มีชีวิตปรากฏความงามอยู่บนเวที การแสดงแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 ขึ้นชมภิรมย์โฉม กระบวนทำรำสื่อถึงความมั่นคงของลำดับ ความพลีไหวแผ่ขยายของกิ่ง ก้าน ใบที่แตกออก สามารถให้ร่มเงาตลอดจนความร่มรื่น และแสดงถึงความงามเฉพาะของดอกลีลาวดีที่ปรากฏเป็นข้อเล็กใหญ่ เปรียบเสมือนความงดงามของรากฐานทางวัฒนธรรมที่แผ่กระจายทั่วทิศแผ่นดินไทย

ช่วงที่ 2 โนมพฤษาสีลาวดี กระบวนทำรำสื่อถึงการชื่นชมความงามของดอกลีลาวดี ที่มีลักษณะอากัปกิริยาต่าง ๆ เช่น การโน้มกิ่งเพื่อดมดอกไม้ การก้มลงพื้นเพื่อเก็บดอกลีลาวดี อีกทั้งมีท่วงท่าที่แสดงถึงความงามของดอกลีลาวดีปลิวพลิ้วไหวหลุดออกจากข้อเมื่อต้องลม

ช่วงที่ 3 มารศรีหรรษามาลางาม กระบวนทำรำสื่อถึงจิตความงามของสตรีขณะเก็บดอกลีลาวดี กิริยาการสลัดน้ำยางออกจากฐานดอก แล้วจึงนำดอกไม้มาประดับเรือนร่างเพื่อความสวยงาม พร้อมทั้งนำเสนอกลิ่นหอมอบอวลของดอกลีลาวดีที่ชวนให้หลงใหลติดตาม

การแต่งกาย

ฟ้อนลีลาวดี มีแนวคิดการสร้างสรรค์เครื่องแต่งกายจากลักษณะสีของดอกลีลาวดี ที่มีกลีบดอกเป็นสีขาวนวล ด้านในเป็นสีเหลือง การออกแบบเครื่องแต่งกายได้รับแรงบันดาลใจจากสตรีราชสำนักในสมัยรัชกาลที่ 3 ผสมผสานการสวมเสื้อผ้าลูกไม้อย่างบาง ห่มทับด้วยสไบกรองสีเหลืองทอง นุ่งผ้าถุงแบบจีบหน้านาง สวมถนิมพิมพาภรณ์เครื่องทอง ทัดดอกลีลาวดี และประดับปิ่นปักผม

ภาพที่ 5 การแต่งกายฟ้อนลีลาวดี
ที่มา : ผู้วิจัย

3. วิธีการสร้างสรรค์ทางเดียวจะเข้เพลงวิจิตรลักษณ์ สามชั้น

เพลงวิจิตรลักษณ์ สามชั้น เป็นเพลงที่มีลักษณะสำนวนมีความไพเราะ สำนวนมีสัมผัสระหว่างวรรคและระหว่างประโยค มีสำนวนซ้ำ และมีการเปลี่ยนระดับเสียงในท่อน วิธีการสร้างสรรค์ทำนองดนตรีของผู้วิจัยมีดังนี้

1. ผู้วิจัยเลือกเพลงทางพื้น ที่มีลักษณะการซ้ำทำนองอย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ดุขุฎี มีป้อม ประพันธ์ไว้เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2565 โดยนำเพลงเรื่องรำดาบมาขยายเป็นอัตราจังหวะสามชั้น

2. ผู้วิจัยนำทำนองหลักมาแปรทำนองเป็นทางเดี่ยวจะเข้เพลงวิจิตรลักษณ์ สามชั้น แบ่งเป็น 2 เที้ยว คือ เที้ยวแรกมีลักษณะเป็นทางกรอหรือทางหวาน และเที้ยวหลังมีลักษณะเป็นทางเก็บและได้ดัดแปลง ทำนองเพลงให้มีสำเนียงมอญในตอนี่ 2

3. ตั้งชื่อเพลงตามหลักของครุมนตรี ตราโมท ให้ชื่อว่า “เพลงวิจิตรลักษณ์ สามชั้น”

ทำนองหลัก

ประโยคที่ 1 ท่อน 1 เที้ยวแรก

	ซ - ซ	- ซ	ฟ ฟ - ซ	- ล - ซ	- ฟ - ด	- - ร ม	- ฟ - ซ
--- ซ	-	ซ - ฟ	ซ	- ล - ซ	- ฟ - ฟ	ด	- ฟ - ซ

ทางเดี่ยวจะเข้

----	ลซฟ - ซ	--- ด	ร ม ฟ ซ ฟ ม ร ด - ซ	-- ซซซ	ล ซ ฟ ม	ร ด ร ม	- ฟ - ซ
	ซ						

ตัวอย่างที่ 3 ทำนองทางเดี่ยวจะเข้เพลงวิจิตรลักษณ์ สามชั้น
ที่มา : ผู้วิจัย

ทางเดี่ยวจะเข้

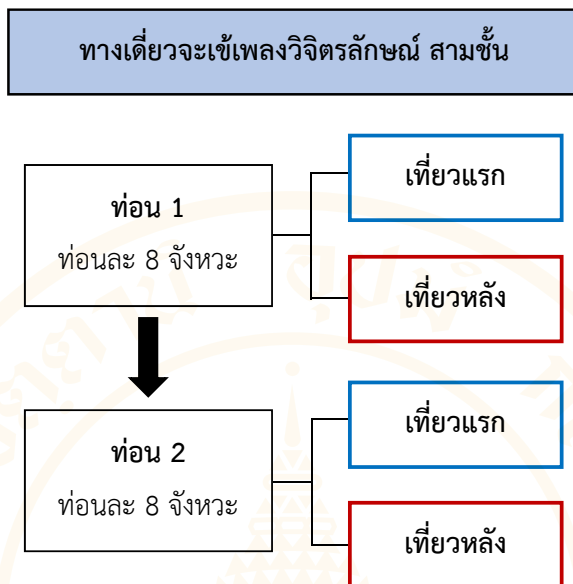
ประโยคที่ 2 ท่อน 2 เที้ยวแรก

-- ร ร ร	- ล	- ร - ด	- ฟ ล ซ	- ด ร ม	ร ม ฟ ซ	- ซ ร ม	ฟ ซ - ฟ
	ล ร						

ตัวอย่างที่ 4 ทำนองทางเดี่ยวจะเข้เพลงวิจิตรลักษณ์ สามชั้น ที่มีสำเนียงมอญ
ที่มา : ผู้วิจัย

โครงสร้างเพลง

ทางเดี่ยวจะเข้เพลงวิจิตรลักษณ์ สามชั้น เป็นเพลง 2 ท่อน แบ่งเป็นเที่ยวแรกและเที่ยวหลัง ท่อนละ 8 จังหวะ ใช้หน้าทับปรบไก่ตีประกอบเพลง

การสร้างสรรค์ทางเดี่ยวจะเข้เพลงวิจิตรลักษณ์ สามชั้น

เพลงวิจิตรลักษณ์ สามชั้น เป็นเพลงที่ลักษณะสำนวนมีความไพเราะ สำนวนมีสัมผัสระหว่างวรรค และระหว่างประโยค มีสำนวนซ้ำกัน และมีการเปลี่ยนระดับเสียงในท่อนเพลง ผู้วิจัยได้นำกลวิธีการตีจะเข้ และวิจิตรลักษณ์ทางจะเข้ของครูทองดี สุจริตกุล มาสร้างสรรค์เป็นทางสำหรับใช้เดี่ยวจะเข้ ดังนี้

❖ เดี่ยวจะเข้เพลงวิจิตรลักษณ์ ❖

ภาพที่ 6 คิวอาร์โค้ด (QR Code) ทางเดี่ยวจะเข้เพลงวิจิตรลักษณ์ สามชั้น
ที่มา : ผู้วิจัย

การบรรเลงทางเดี่ยวจะเข้เพลงวิจิตรลักษณ์ สามชั้น

การบรรเลงทางเดี่ยวจะเข้เพลงวิจิตรลักษณ์ สามชั้น ผู้วิจัยกำหนดให้ใช้วงจะเข้หมู่ จำนวน 3 ตัว เพื่อให้เสียงที่ออกมามีพลังเสียงที่หนักแน่น เพื่อแสดงกลวิธีของการบรรเลงจะเข้และวิจิตรลักษณ์ทางจะเข้ของครูทองดี สุจริตกุล ตามเจตนาของผู้วิจัย รูปแบบการจัดวงจะเข้หมู่มีดังนี้

ภาพที่ 7 ผังรูปแบบการจัดวงจะเข้หมู่ 3 ตัว
ที่มา : ผู้วิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสร้างสรรค์บทประพันธ์เพลงตามแนวตำรับครูทองดี สุจริตกุล พบว่า มีการสร้างสรรค์เพลงขึ้นใหม่จำนวน 3 เพลง คือ

1. เพลงโหมโรงเสาวมาศ ออกทองดีปสิทธิ เป็นเพลงโหมโรงที่ประพันธ์ขึ้นเพื่อบูชาพระคุณครูทองดี สุจริตกุล ที่ประสิทธิประสาทความรู้และทักษะจะเข้ให้แก่ผู้วิจัยและบรรดาลูกศิษย์ เพลงนี้มีลักษณะทำนองที่ผสมผสานกันระหว่างทางกรอ ลูกล่อลูกขัด และทางพื้น สามารถแสดงกลวิธีและวิจิตรลักษณ์ทางจะเข้ตำรับครูทองดี สุจริตกุล ได้ชัดเจน โดยการนำวิจิตรลักษณ์ทางจะเข้ของครูทองดี สุจริตกุล มาใช้ จำนวน 4 วิจิตรลักษณ์ ได้แก่ วิจิตรลักษณ์ที่ 1 รูปแบบการติดสับดเสียงซ้ำเป็นระบบ วิจิตรลักษณ์ที่ 2 การติดสับดเสียงเดี่ยวต้นวรรค วิจิตรลักษณ์ที่ 3 การติดทิงนอย และวิจิตรลักษณ์ที่ 19 การติดเก็บที่มีทำนองเรียงเสียงติดต่อกันอย่างมีระเบียบ

2. เพลงพ่อนลิลาวดี เป็นเพลงพ่อนที่แสดงอัตลักษณ์ของจะเข้ ซึ่งนิยมใช้จะเข้ในการบรรเลงประกอบการแสดงพ่อน มีลักษณะโครงสร้างของเพลงระบำ ที่มีองค์ประกอบ 4 ส่วน คือ ส่วนต้น ทำนองอัตราจังหวะสองชั้น ทำนองอัตราจังหวะชั้นเดียว และทำนองท้ายสำหรับลงจบ โดยนำวิจิตรลักษณ์ทางจะเข้ของครูทองดี สุจริตกุล มาใช้ จำนวน 7 วิจิตรลักษณ์ ได้แก่ วิจิตรลักษณ์ที่ 2 การติดสับดเสียงเดี่ยวต้นวรรค วิจิตรลักษณ์ที่ 3 การติดทิงนอย วิจิตรลักษณ์ที่ 4 การติดโปรยเสียง วิจิตรลักษณ์ที่ 9 การติดโปรยเสียงท้ายประโยค วิจิตรลักษณ์ที่ 10 การติดซ้ำทำนองที่มีความคล้ายคลึงกับทำนองเดิม วิจิตรลักษณ์ที่ 11 การติดกระทบสามสาย และวิจิตรลักษณ์ที่ 12 การติดตบสายในสายเอก สายทุ้มและสายลวดอย่างนุ่มนวล

3. ทางเดี่ยวจะเข้าเพลงวิจิตรลักษณ์ สามชั้น ผู้วิจัยสร้างสรรค์เพลงวิจิตรลักษณ์ เพื่อแสดงกลวิธีและวิจิตรลักษณ์ในเพลงเดี่ยวจะเข้าซึ่งเป็นพัฒนาการขั้นสูงสุดของเพลงไทย ทางเดี่ยวจะเข้าแบ่งเป็น 2 เที้ยว คือ เที้ยวแรกเป็นทางกรอหรือทางหวาน และเที้ยวหลังเป็นทางเก็บ วิธีดำเนินการทำนองของเพลงที่ใช้สำหรับบรรเลงเดี่ยวจะเข้า ผู้วิจัยได้สอดแทรกกลเม็ดต่าง ๆ ทั้งไพเราะ ทั้งโลดโผน ตกแต่งเป็นพิเศษอย่างวิจิตรพิสดารโดยใช้กลวิธีและวิจิตรลักษณ์ทางจะเข้าของครูทองดี สุจริตกุล จำนวน 13 วิจิตรลักษณ์ ได้แก่ วิจิตรลักษณ์ที่ 2 การติดสะบัดเสียงเดี่ยวต้นวรรค วิจิตรลักษณ์ที่ 3 การติดทิงนอย วิจิตรลักษณ์ที่ 4 การติดโปรยเสียง วิจิตรลักษณ์ที่ 6 การติดตบสายและการตีตรุดสายลวด วิจิตรลักษณ์ที่ 11 การติดกระทบสามสาย วิจิตรลักษณ์ที่ 13 การติดสะบัดเสียงเดียวในการขึ้นต้นเพลง วิจิตรลักษณ์ที่ 15 การติดกระทบสายประกอบการติดเก็บและการตีตรุดสายลวด วิจิตรลักษณ์ที่ 16 การติดสะบัดเสียงเดียวประกอบการติดสะบัดสามเสียง วิจิตรลักษณ์ที่ 17 การติดขยี้ วิจิตรลักษณ์ที่ 18 การติดปรับ วิจิตรลักษณ์ที่ 19 การติดเก็บที่มีทำนองเรียงเสียงติดต่อกันอย่างมีระเบียบ วิจิตรลักษณ์ที่ 20 การติดกระทบสองสายเสียงเดียวกัน และวิจิตรลักษณ์ที่ 21 การติดซ้ำหัวแล้วเปลี่ยนเสียงลูกตก

การสร้างสรรคเพลงจากวิจิตรลักษณ์ทางจะเข้าของครูทองดี สุจริตกุล สอดคล้องกับข้อพิพาท ภูมิณี¹ ทำวิจัยเรื่อง “การศึกษาอัตลักษณ์การประพันธ์เพลงเดี่ยวจะเข้าของครูสุธาร บัวทุ่ง” ผลการวิเคราะห์ทำนองเดี่ยวจะเข้าเปรียบเทียบกับทำนองเพลงหลักเพลงสารถิ 3 ชั้น พบว่ามีความสัมพันธ์กันทุกวรรคเพลง และมีการใช้เทคนิคเฉพาะของเครื่องดนตรีจะเข้าได้อย่างเหมาะสม และการสร้างสรรค์ทำนองเพลงและดนตรีจากกลวิธีการบรรเลงจะเข้าและวิจิตรลักษณ์ทางจะเข้าได้รับครูทองดี สุจริตกุล สอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างสรรคศิลป์ของณรงค์ชัย ปิฎกรัษต์² เป็นแนวคิดและทฤษฎีด้านสุนทรียศาสตร์ ที่นำไปสร้างสรรค์งานศิลปะกระบวนการสร้างสรรค์ศิลป์ เกิดจากสติปัญญาของศิลปิน มีฐานข้อมูลขององค์ความรู้ มีประสบการณ์ มีบริบททางสังคมวัฒนธรรม และมีความเชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์ผลงาน ทำซ้ำย้ำทวน แสดงให้เห็นถึงจินตนาการที่ผ่านการพิจารณาแล้วของศิลปิน และต่อยอดด้วยการวิจัยสู่มิติการสร้างสรรคศิลป์

การบรรเลงเพลงที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ทั้ง 3 เพลง ผู้วิจัยได้กำหนดวงดนตรีที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่และเป็นไปตามเจตนาของผู้วิจัย ดังนี้ เพลงโหมโรงเสาวมาศ ออกทองดีปัสสิทธิ บรรเลงด้วยวงวิจิตรลักษณ์สังคีต เพลงฟ้อนลิลาวดี ผู้วิจัยกำหนดให้ใช้วงจะเข้าหมู่ในการบรรเลงจำนวน 8 ตัว และการบรรเลงทางเดี่ยวจะเข้าเพลงวิจิตรลักษณ์ ผู้วิจัยกำหนดให้ใช้วงจะเข้าหมู่ จำนวน 3 ตัว ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความแนวคิดที่จะแสดงความโดดเด่นและลักษณะเฉพาะของจะเข้า แสดงกลวิธีการบรรเลงและวิจิตรลักษณ์ทางจะเข้าครูทองดี สุจริตกุล

สรุป

ผู้วิจัยเป็นศิษย์ที่ได้รับการถ่ายทอดการติดจะเข้าจากครูทองดี สุจริตกุล เมื่อครั้งที่เข้าเรียนที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ โดยเริ่มเรียนจะเข้ากับครูทองดีตั้งแต่ว่านั่ง ทำจับไม้ติด การพันไม้ติด การติดสายเปล่า การวางนิ้ว การติดจะเข้าของครูทองดี สุจริตกุล เป็นวิจิตรลักษณ์ที่มีคุณค่าทางความงามตามขนบทั้งภาพลักษณ์ที่

¹ ข้อพิพาท ภูมิณี, “การศึกษาอัตลักษณ์การประพันธ์เพลงเดี่ยวจะเข้าของครูสุธาร บัวทุ่ง” (วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2557).

² ณรงค์ชัย ปิฎกรัษต์, “ทฤษฎีความหวง ทฤษฎีการสร้างสรรคศิลป์,” เอกสารประกอบการเรียนรู้ รายวิชาระเบียบวิธีวิจัยและการสร้างสรรค์ทางดุริยางคศิลป์ รหัสวิชา 434-401 (หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์, สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 2562).

มองเห็นและเสียงที่ได้รับฟัง ลำดับการต่อเพลงของครูทองดี สุจริตกุล เริ่มต่อเพลงดับต้นเพลงฉิ่ง สามชั้น เพลงสองชั้น เพลงสามชั้น เพลงดับ เพลงเถา และเพลงเดี่ยวตามลำดับ และผู้วิจัยได้พัฒนาแบบฝึกการติด จะเข้ขึ้นพื้นฐานเพื่อให้ผู้เรียนติดจะเข้ได้ฝึกปฏิบัติทักษะอย่างถูกวิธี ซึ่งล้วนแต่เป็นองค์ความรู้ที่ตกผลึกจากการรับการถ่ายทอดจากครูทองดี สุจริตกุล ทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้วิจัยได้ซึมซับความรู้และทักษะการติด จะเข้จากครูทองดี สุจริตกุล เป็นเวลายาวนานกว่า 40 ปี ตั้งแต่เรียนจนกระทั่งเป็นครูสอนจะเข้ จึงทำให้เข้าใจกลวิธีและวิถีตรรกะทางจะเข้ตำรับครูทองดี สุจริตกุล ในด้านการประพันธ์เพลง พบว่าครูทองดี สุจริตกุล ไม่ได้ทำการประพันธ์เพลงขึ้นใหม่ แต่เน้นเป็นการถ่ายทอดและรักษาทางที่ได้การถ่ายทอดมา ครูจะเลือกถ่ายทอดเพลงตามความเหมาะสม ผู้วิจัยนำข้อค้นพบจากการศึกษากลวิธีการบรรเลงและ วิถีตรรกะทางจะเข้ตำรับครูทองดี สุจริตกุล ไปสร้างสรรค์ทำนองเพลงและดนตรี จำนวน 3 เพลง ในลักษณะเพลงโหมโรง เพลงฟ้อน และทางเดี่ยวจะเข้ เป็นการสร้างสรรค์สุนทรีย์แห่งทางจะเข้ตำรับของครูทองดี สุจริตกุล อย่างถ่องแท้ เป็นการสะท้อนวิถีตรรกะในบทเพลงตามแนวตำรับครูทองดี สุจริตกุล อนุรักษ์ สืบทอด สืบสานทางจะเข้ตำรับครูทองดี สุจริตกุล ผ่านลูกศิษย์รุ่นต่อรุ่นจนถึงปัจจุบัน ควรค่าแก่การยกย่อง ครูทองดี สุจริตกุล ให้เป็นครูจะเข้สายหนึ่งแห่งกรุงรัตนโกสินทร์

บรรณานุกรม

- ช่อทิพย์ ภูมณี. “การศึกษาอัตลักษณ์การประพันธ์เพลงเดี่ยวจะเข้ของครูสุธารณ์ บัวหัง.” วิทยานิพนธ์ ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2557.
- ณรงค์ชัย ปิฎกรัษต์. “ทฤษฎีความหวัง ทฤษฎีการสร้างสรรคศิลป์.” เอกสารประกอบการเรียนรู้ รายวิชา ระเบียบวิธีวิจัยและการสร้างสรรค์ทางดุริยางคศิลป์ รหัสวิชา 434-401. หลักสูตรศิลปดุขภูมิ บัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์, สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์, 2562.